

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Весела Белчева Белчева
за дисертация на тема

*Проучване на развитието на интеркултурната компетентност
в гимназиалната степен в българското училище*

с автор Рая Петрова Живкова-Крупева

за присъждане на образователната и научна степен “доктор”
в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...
(Методика на обучението по английски език)

Представеният от Рая Живкова-Крупева дисертационен труд е реализиран в рамките на докторска програма към Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение при ФКНФ на СУ „Св. Климент Охридски“. Научното изследване е в общ обем от 231 страници и основната му цел е да проучи развитието и възможностите за оптимизация на интеркултурната компетентност в обучението по английски език в гимназиалната степен. Цитираните от авторката публикации на авторитетни български и чуждестранни изследователи свидетелстват за доброто познаване на научните разработки в сферата на разглежданата проблематика.

Актуалността на представената разработка се свързва с предложения от авторката педагогически инвентар за измерване на интеркултурната компетентност на ученици от паралелки с интензивно изучаване на английски език, основан на популярният модел на Байрам.

Дисертационният труд е организиран в три етапа: първият етап е свързан с проучване на теорията за интеркултурната компетентност, вторият – с установяване на равнището на интеркултурна компетентност у учениците от IX клас, интензивно изучаващи английски език, а третият етап е обучителен.

Научното изследване на Рая Живкова-Крупева е структурирано в девет глави.

В първа глава се представят различни теоретични концепции за понятието „култура“, прави се обзор на основни модели за взаимодействието между езика и културата и се анализира понятието „интеркултурна компетентност“. За целите на дисертацията се предлага модифициран модел на интеркултурната

компетентност, базиран на модела на Байрам (Byram 1997), който разглежда нейните компоненти в три измерения: декларативни знания, умения и нагласи.

Във *втора глава* авторката прави кратък преглед на обективистичната и конструктивистичната традиция в образованието, както и на принципите, на които се гради съвременното езиково обучение. Представени са четирите основни подхода за чуждоезиково обучение, отчитащи интегративната връзка между езика и културата – чуждокултурен, междукултурен, мултикултурен и транскултурен подход, като за целите на дисертационния труд е избран мултикултурният подход. Коментирани са различни техники за развиване на интеркултурната компетентност – културни острови, културни капсули, критични инциденти, мини-пиеси, културни комикси и др.

В *трета глава* се прави социолингвистичен ракурс към взаимовръзките език – култура, език – мислене и култура – мислене с оглед на формирането на картината на света у индивида.

Четвъртата глава описва различни инструменти за определяне на интеркултурната компетентност и представя авторски инвентар за измерване на интеркултурната компетентност на ученици от паралелки с интензивно изучаване на английски език, който отчита монокултурната среда на учещите и вероятната липса на интеркултурни преживявания.

Пета, шеста и седма глава имат експериментална насоченост – тук се описват експериментът, обучителните дейности и се представя конкретната реализация на обучителния модул. Организацията на експеримента е направена на високо равнище.

В *осма глава* са анализирани резултатите от експеримента и е проверена нулевата хипотеза.

Девета глава представя изводите от цялостното научно изследване и дава конкретни препоръки за педагогическата практика.

В изследването авторката умело борава с понятийния апарат и прави аргументирани емпирични заключения. Научните приноси от проведеното изследване имат както теоретико-методологически, така и теоретико-приложен характер и са фокусирани върху създаването на авторски модел за измерване на интеркултурната компетентност, разработването и апробирането на модул от

обучителни дейности и техники за нейното усъвършенстване в обучението по чужд език.

Авторефератът коректно отразява всички основни идеи на научното изследване и съответства както в съдържателно, така и в структурно отношение на дисертационния труд.

По темата на дисертацията авторката представя *шест публикации* в авторитетни научни издания.

Смятам, че предложеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията, посочени в *Закона за развитието на академичния състав в Република България* и в *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“* и убедено предлагам на научното жури да присъди на Рая Петрова Живкова-Крупева образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по английски език).

22.04.2020г.
В.Търново

/п/
(доц. д-р Весела Белчева)